

Rada Dzielnicy
Wyspa Sobieszewska
ul. Turystyczna 3 , 80-680 Gdańsk.

Opinia o ewentualnym zamknięciu dla ruchu turystycznego grobli, oddzielającej jezioro Ptasi Raj od Wisły Śmiałej

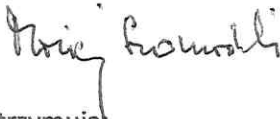
Jako wieloletni kierownik placówki ornitologicznej (w latach 1974-2007 Stacja Ornitologiczna IZ PAN, Stacja Ornitologiczna IE PAN, Zakład Ornitologii PAN), umiejscowionej w Górkach Wschodnich, na zapleczu rezerwatu Ptasi Raj, zobligowany prośbami Rady Dzielnicy Wyspa Sobieszewska, pozwalam sobie na sformułowanie poniższych uwag:

1. Ujście Wisły Śmiałej jest elementem zewnętrznej delty Wisły, ujściem obecnie nieczynnym, a stożek ujściowy, kształtujący przebieg południowej linii brzegowej Zatoki Gdańskiej, ulega zanikowi na skutek ustania transportu rumoszu niesionego przez rzekę, spotykającego się z kontrdziałaniem prądów morskich. Działania Urzędu Morskiego, polegające na budowie umocnień brzegowych w rejonie Ujścia niewątpliwie spowalniają ten proces, ale nie są w stanie całkowicie go zatrzymać.
2. Prawa strona ujścia Wisły Śmiałej została objęta ochroną jako rezerwat ornitologiczny, chroniący siedliska lęgowe ptaków związanych z terenami nadmorskimi oraz siedliska zatrzymywania się wędrownych ptaków wodno błotnych. Z funkcji tych pozostała w zasadzie tylko ta druga, a funkcję pierwszą przejęło czynne ujście Wisły Przekopu. Gniazdowanie ptaków związanych z siedliskami nadmorskimi jest nad Bałtykiem związane z dynamiką procesów brzegowych, podobnie jak występowanie pewnych zbiorowisk roślinnych. W wyniku zaniku tej dynamiki, gniazdowanie czy występowanie zbiorowisk ustaje, a teren jest nieuchronnie poddany sukcesji roślinnej.
3. Nie istnieją żadne argumenty ornitologiczne wskazujące na znaczenie kamiennej (betonowej?) grobli jako siedliska lęgowego ptaków. Sieweczka obrożna, wymieniana często w dyskusjach, gniazduje na podłożu piaszczystym lub żwirowym i ani ptaki dorosłe ani pisklęta tego gatunku z grobli nie korzystają. Inne ptaki (np. tracz nurogęś) obserwowane z pisklętami w pobliżu grobli, też nie są od tego elementu uzależnione. Tracz nurogęś gniazduje w dziuplach i podstawową formą jego ochrony jest zakładanie skrzynek lęgowych w odpowiednich siedliskach.
4. Zamknięcie grobli dla ruchu turystycznego może spowodować zwiększenie jej atrakcyjności dla mew, szczególnie mewy srebrzystej, która mogła by założyć tutaj kolonię lęgową, co nie będzie korzystne dla rezerwatu.
5. Znaczenie rezerwatu Ptasi Raj nie ogranicza się do walorów ornitologicznych. Jak wspominałem wcześniej, jest to element zewnętrznej delty Wisły i ludzie przyjeżdżający z

głębi Polski są żywo zainteresowani wyglądem zarówno czynnego ujścia tej największej polskiej rzeki, jak i ujściem już nieczynnym.

6. Ptasi Raj wchodzi w skład obszaru Natura 2000. Moje doświadczenie, zarówno to zebrane w kraju, jak i pochodzące z wyjazdów zagranicznych wskazuje, że nigdzie nie udało się ochronić obszaru Natura 2000 przez działania prowadzone wbrew lokalnej społeczności i że najskuteczniejszym sposobem uchronienia cennego obszaru przed dewastacją jest skanalizowanie ruchu ludzi, a nie jego całkowite zatrzymanie. Zasada ta sprawdziła się w czasie ponad dwudziestoletnich badań naukowych w ujściu Wisły Przekopu, prowadzonych przez Stację Ornitologiczną. Nie widzę zatem powodu, dla którego ludzie dochodzący groblą do brzegu Zatoki nie mieli by iść dalej plażą w kierunku wschodnim. Plaża nie jest ptakom potrzebna do gniazdowania, a te które żerują w linii przyboju specjalnie ludźmi się nie przejmują. By uniknąć niekontrolowanej penetracji Mierzei Messyńskiej przez ludzi wystarczy bardzo proste, żerdziowe ogrodzenie i informacja, dlaczego za to ogrodzenie nie należy przechodzić ani wpuszczać tam psów. Dodatkowym sposobem na skanalizowanie ruchu ludzi może być utwardzenie dozwolonych przejść, np. przez wysypanie na nich kory, co jest z powodzeniem stosowane np. w Wielkiej Brytanii.
7. **Konkludując:** nie widzę ornitologicznych powodów, dla których grobla między jeziorem Ptasi Raj a Wisłą Śmiałą miała by być zamknięta dla ruchu turystycznego. Działanie takie nie jest działaniem pro przyrodniczym, natomiast z pewnością zostanie odebrane jako działanie przeciw lokalnej społeczności i generalnie przeciwko ludziom. Należy pamiętać, że obszary Natura 2000, jak i inne obszary chronione, mają służyć zarówno przyrodzie jak i ludziom. W czasach, w których kierowałem Stacją Ornitologiczną, byłem pewien że byt obu rezerwatów brzegowych Wyspy Sobieszewskiej jest zapewniony, bowiem ich promocja była prowadzona przez ornitologów jak i przez osoby wynajmujące wczasowiczom lokale.

Maciej Gromadzki

Otrzymują:

1. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku
(sekretariat@gda.rdos.gov.pl) Danuta Makowska
2. Dyrektor Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
(kancelaria@gdos.gov.pl) po. Krzysztof Lissowski
3. Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta w Gdańsku
(wosr@gdansk.gda.pl) Maciej Lorek